

Minnesanteckningar LHU-konferensen

Gittan är spindeln i nätet för LHU-nätverket.

LHU-nätverket finns för alla som är intresserad. Vi hjälps åt tillsammans genom att träffas, bli medlemmar och via mejl. Träffas en gång per år. Nyhetsbrev.

Ulrika Bergmark, biträdande professor pedagogik, leg. gymnasielärare, Luleå tekniska universitet

Om forskning kring elevdelaktighet och inflytande i förskolan och skola. Forskning visar att gemenskap, sammanhang och vikten av att ta med elevernas röst ökar elevens delaktighet.

Vidare att delaktighet finns med i alla läroplaner och att den ska vara reellt. Detta gäller från förskola till gymnasiet då med stigande mognad och ålder har barn en bra grund att göra inflytande och jobba utvecklande. Man ska aktivt genom kunskap föra vidare till yttre delar av gemenskap, hur ska elever påverka sin undervisning. Man förväntar sig ha mer och mer kunskap ju äldre man blir.

Lärarens ansvar: Som lärare räcker det inte att bara ha kunskap om demokrati, man ska vara aktiv och föra vidare yttre delar till sin omgivning – barnen.

Delaktighet kan delas i fem steg:

- Hur barnen uttrycker sig
- Stöd och erfarenhet genom vuxna
- Då barnen involveras, blir deras röst hörda
- Delad inflytande mellan vuxna och barn
- Stegen gäller inte bara i skolan utan även i andra sammanhang.

Vikten av barns eller elevens delaktighet leder till:

Det främjar goda relationer och minskar mobbning. Delaktighet motiverar eleverna till att lära sig.

- Ökad förståelse för varandra
- Ökar motivationen
- Ett sätt att främja goda relationer
- Många aspekter som bidrar till barns delaktighet
- Inkluderande
- Alla har vi något att bidra med

Ett exempel på inflytande kan ske genom:

- Att skapa forum som klass- eller elevråd
- Intressegrupper
- koppla elevens intresse till undervisning
- djupa kunskaper, inte ytliga

Elevens erfarenhet blir genom att låta barnen vara med så att man gör det som blir till en lärande situation. I undervisningarna kommer kompetensen till sin rätta och med olika verktyg hjälpa barnen att komma till uttryck. Barn ska aktivt involveras så att det blir bra för både elever och lärare.

Hur kan vi göra för att barnens röster ska höras. Hur utmanas vi pedagoger. Hur kan olika verktyg göra att barnen kommer till uttryck på olika sätt. Hur kan man på ett aktivt sätt låta eleverna elevaktiv undervisning, elev och pedagog aktiva.

Vilka är utmaningar med delaktighet?

Dialoger, små och stora grupper. Hur kan vi på ett aktivt sätt få elevernas röst höras. Få in undervisningsfrågor i klassrådet. Vad kan eleverna påverka och inte påverka.

Det är att veta var gränserna går och var man har handlingsutrymme. Det kan vara frågor som:

- Att det saknas olika metoder för att få alla röster att höras
- Praktiska frågor som inte går att få in i undervisningen
- Elevens upplevelse- t.ex. Att eleven blir besviken när den inte blir hörd
- Undervisningar begränsar när och var man kan påverka

Man kan få elever att påverka genom traditionella roller som elevroll och lärarroll men att förväntningar är olika. Därför ska man bjuda in elever så att de kan vara delaktiga. Man kan öka delaktighet genom att:

- Samtala och tänka nytt
- Bygga in i undervisningar
- Att jobba mot samma mål och hållbart
- Att sätta delaktighet i skolsystem och hela organisationen
- Nyttja befintliga kompetens
- Att man arbetar tillsammans och veta att man inte är ensam

Mathias Demetriades – Den Globala Skolan

YouTube film - HOME

Att med väldigt lite kan vi göra stora insatser! Att alla ska med och det gäller både utvecklingsländer och resten av världen. Milleniemålen ledde till framgång globalt när det gäller utbildning däremot har inte den ekologiska hållbara aspekten varit så framgångsrik. Det krävs att alla de sociala, ekonomiska och ekologiska integreras, till och med ska skolan vara med och rapportera om hur det går med deras miljöarbete inom de tre aspekterna.

När det kommer till de 17 globala målen läggs betoningen på de sociala och gröna målen där LHM främja en hållbar utveckling. God utbildning - det 4:e målen.

APP – Globals Goals

Dag Jonzon, Hard Rain Project Scandinavia

Whole Earth? utställning

Han påpekar hållbar utveckling handlar om att bevara förutsättningar för det goda. Utställningen ska sätta igång en process. Frågetecknet är det viktiga.

Utställningen ställer frågor till alla områden, hur kan jag motsvara definitionen på hållbar utveckling.

Ingrid Engdahl, förskollärare och docent, Svenska OMEP

Det är viktigt att börja från början när man jobbar med något som har med barn att göra. Man ska ge barn möjlighet att uttrycka sig och påverka oavsett åldern där man utgår från deras intresse och värderingar.

Ha ett gemensamt fokus tillsammans med barnen. Barn driver frågor. Små barn kan göra saker, kan 1-5år kan resten av världen.

Lisen Vogt, pedagog, skolutvecklare och projektledare i Borlänge

Knutprojektet - Kunskapslänken. För att nå bilden måste vi ha kunskap. Skolans mål och samhällsutveckling. Det måste länkas ihop. Föra ihop olika utmaningar. Samhället har behov av kompetens. Länka ihop skolans berättelser med skolans. Hur får vi ihop det vi gör? Hur kan vi samverka?

Vad eleverna tyckte om deras inflytande i skolan:

De vill bestämma schema så att de får kortare skoldagar och på så sätt hinna med göra läxorna.

Bestämma själva upplägget i skolan

Vara med och bestämma om miljö, bättre skolmiljö gör att det blir lättare att studera

Energigivande mat

Vissa tyckte att lärare inte har så stor inflytande medan vissa tyckte att läraren bestämmer för mycket.

Det är tröttsamt att man säger samma sak hela tiden utan att det händer något, det gör att man inte vill vara delaktig.

Elver vet inte vad de kan påverka eller hur

På frågan om hur läraren ska vara svarade de flesta att läraren ska göra lärandet mycket roliga, den ska tycka om att hjälpa och lyssna på den enskilda eleven. Läraren ska även höra med elever om hur de mår.

Eleverna tycker att en lärare ska vara en person som man ser upp till och inte en som man är rädd för. Vidare ska en lärare vara akademisk och pedagogisk då den inte är värd mycket om den inte är pedagogisk och kan lära ut.

Eleverna var överens om att det blir både intressant och roligare om elever får vara med och bestämma, alltså delaktiga.

Om elever fick all makt över skolan, hur skulle det se ut?

Oj, kaos, det skulle bli stökigt och organiserad.

Vi behöver en äldre person som vägleder oss och som vet vårt bästa. Det skulle bli väldigt överväldigande om vi fick så mycket ansvar och det skulle inte gynna min utveckling med så mycket ansvar.

Ser ni förändringar som ni har påverkat?

Nej, inga konkreta förändringar och man blir frustrerad när inget händer.

Skolmaten är inte bra (trots påpekande) men att även om den har blivit bättre så är det inget som märks av direkt.

En skola hade tagit initiativ till att det sluttade serveras importerade kyckling trots att det finns kyckling i Sverige.

På frågan om eleverna fick utvärdera något de hade lärt sig i skolan svarade de ja. Att de på olika sätt som t.ex genom enkät får svara på frågor och sen får resultat på enkät någon vecka senare.

El Sistema Gävle

Kulturskolan Sättra rektorsområde. Musiken i fokus, allt kretsar kring detta.

Förebilder, nära i ålder men även över generationsgränser.

Motto: Spela, sjunga, kämpa!

Thomas Tydén – professor och följeforskare. Miljöeffekter, miljökonsekvensanalys, verksamhetsanalys, kommunikation

Krockar i verksamheten. Det är mycket arbete i verksamheten. Vikten att se hållbararbete för vad den är, viktigt. Att den ska integreras och informeras om. Man ska skapa forum så kallad groupthink, där man kan och får lov att ifrågasätta miljöarbetet.

Genom att göra en miljökonsekvens analys så vet man vad som händer och vilka miljöeffekter det blir på kort och långsikt. Miljöeffekterna ska konkretiseras och tydliggöras. När det kommer till verksamhetsanalys ska man identifiera vad det är man faktiskt gör och hur man ska jobba vidare med dessa frågor. Väljer man att jobba i projekt form så har ett projekt en början och ett slut vilket miljöarbete inte har. Miljöarbetet är en fortsättning och därför borde man prata process och inte projekt. En process handlar om att utveckla och på så sätt öka påslagen av det man har påbörjat. Ett problem som uppstår när man jobbar i projektform är att man tar bort tryggheten hos drivande människor då projektet tar slut. Jobbet de gör måste genomsyra verksamheten och måste fortsätta.

En verksamhetsanalys gör att olikheterna träder fram, det är bra olika måluppfyllelser, det finns inga självklara svar om kompetens begrepp.

Kommunikation handlar om att återföra och utveckla arbetet så att en målgrupp kan identifieras. Man ska våga vara kaxig, ta strid så som Gävle stolt har gjort. Bra jobbat Gävle.

Grön Flagg – problematiskt då skolorna är olika, verksamheterna visar olikheter.

Man ska vara som ett frågetecken i nuet mellan historia och framtiden där man ändrar visionen dvs. framtiden efter historia. Man ska våga stå i frågetecknet.

SWEDSD:

Jobbar med utveckling och forskning om LHM. De tar fram underlag, analys och kartlägger nuläge.

Representant för grön flagg förtydligade att, alla skolor får jobba precis efter hur deras verksamhet ser ut, att det inte finns kriterier för hur man jobbar och att det på så sätt skapa mångfald och variation.

Representant från skolverket förtydligade skillnaden mellan Grön flagg och Skola för hållbar utveckling arbetsgång eller mål. Grön flagg är ett verktyg för pedagoger och Skola för hållbar utveckling är för ledningen.

Plan international

Jobbar för att se barnen utvecklas. Man jobbar även interaktivt genom att med hjälp av teknik går in i barns vardag för att skapa igenkännings faktorer. På så sätt skapar man en delaktighet då man lär sig nya saker efter deltagande eller insyn i andra barns vardag.

Helene Elvstrand, universitetslektor vid Linköpings universitet

Delaktighet är motivationshöjande och servicegivande till de som har med förskolor att göra. Det är viktigt att inte bara tänka på barnens bästa men också lyssna på barnen samt se saker ur deras perspektiv. Att nå barnperspektiv handlar om vad barn tänker och funderar om i sin vardag, vad barn känner och tycker om de saker som bestäms för/ om dem.

Politisk delaktighet handlar om att på ett synligt sätt vara delaktig.

Risker med när barn ska vara delaktiga är att det händer att det är samma barn som bestämmer hela tiden. Att alla barn inte får möjlighet att vara delaktiga och mycket har att göra med hur socialpositionen är i gruppen. Det är den som avgör andelen barn som kan vara med och bestämma.

FN konventionen om barns rättigheter. Pratar om varje individs rättigheter. Pedagogerna har ofta en hel grupp barn att ta hänsyn till.

Socialpositionen och kompetens bidrar till att det blir en ojämlig fördelning på vilka barn som kan vara delaktiga.

En annan risk är, att barn inte känner sig hörda. Barn vill väldigt gärna att vi lyssnar på deras åsikter och idéer.

En till risk med barns möjlighet att vara delaktiga är att de själva har en negativ bild av sig själva som beslutsfattare då de upplever att ingen vuxen lyssnar på dem. När vuxna lyssnar på barn (och bekräftar) så ökar det tillit och trygghet hos barn och därmed deras delaktighet.

Risk uppstår också när barn upplever att vuxna är arga, skriker och skäller. Däremot är det relationsskapande när de vuxna/ lärare är snäll och lyssnar på barnen.

Delaktighetens dimensioner

Social delaktighet - "att få vara med". Samspel, lek, kamratskap etc.

Politisk delaktighet - "att få göra sin röst hörd". Traditionellt sätt elevinflytande.

- Social delaktighet viktig för barns delaktighet.
- Barn bestämmer tidigt vem de ska leka med/vad de ska leka.
- Hur jobbar vi med inne/uteslutning.
- Eleverna själva metoder - Helenböckerna.

Flera barn berättar om mobbning och utanförskap utanför förskolan (känslan är stark).

De själva har ändrat sig för att få vara med då vuxen ej har hjälpt. Barnens perspektiv/känslan.

Ta tillvara barns röster

Barnperspektiv – Hur gör vi så bra som möjligt.

Barns perspektiv – Vi behöver höra barns egna röster.

Politisk delaktighet.

Att få göra sin röst hörd

Inflytande förhandlar. Flera processer för att ta sig inflytande. Det blir olika mellan olika barn. Barn har olika strategier. Det krävs mycket kompetens för att förhandla.

- Barn får vara med och bestämma

- Vill ej bestämma allt!
- Negativ bild av sig själva som beslutsfattare.
- Svårt att se inflytande.

Om många vuxna slutar i en klass får barnen en negativ bild av sig själva.

Frågor från publiken:

Har du tittat på kan jobba inkluderande under sociala aspekten?

Jag ser lite det kollektiva bestämmande. Att det har blivit det individuella bestämmande som det är fokus på när det också handlar om det ömsesidiga bestämmande och att lära sig bestämma tillsammans med andra. Ett tips är att jobba med barn och fundera på det kollektiva bestämmande i grupp med barnen.

Minnesantecknare: Annsofi Gustafsson och Fiona Tranberg